

E301/10
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
 Kingdom of Cambodia
 Nation Religion King
 Royaume du Cambodge
 Nation Religion Roi

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
 Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
 Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

Trial Chamber
 Chambre de première instance
 សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩ កញ្ញា ២០០៧/អវតក/អជសដ
 Case File/Dossier No. 002/19-09-2007-ECCC/TC

ឯកសារដើម
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/date de reception): 12 / 02 / 2014
ពេលវេលា (Time/Heure) : 16 : 30
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង / Case File Officer/L'agent chargé SANN RANA

ចំពោះមុខ: ចៅក្រម **និល ឆន** ជាប្រធាន
 ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT
 ចៅក្រម **យ៉ា សុខន**
 ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE
 ចៅក្រម **យូ ឧត្តរា**

កាលបរិច្ឆេទ: ថ្ងៃទី ១៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤

ភាសាដើម: ខ្មែរ/អង់គ្លេស/បារាំង

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ: សាធារណៈ / Public

**សេចក្តីសម្រេចលើសម្បទារបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការចូលរួមសវនាការ
 និង ដីកាចាត់តាំងអ្នកជំនាញ**

សហព្រះរាជអាជ្ញា
 ជា លាង
 Nicholas KOUMJIAN

ជនជាប់ចោទ
 នួន ជា
 ខៀវ សំផន

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
 ពេជ អង្គ
 Elisabeth SIMONNEAU FORT

មេធាវីជនជាប់ចោទ
 សុន អរុណ
 Victor KOPPE
 គង់ សំអុន
 Arthur VERCKEN
 Anta GUISSÉ

១. សេចក្តីផ្តើម

១. បន្ទាប់ពីកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការសំណុំរឿង ០០២/០២ ថ្ងៃទី ១១ ដល់ថ្ងៃទី ១៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះបានកំណត់នូវជំហានបន្ទាប់ទៀតនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ និងបានស្នើឱ្យមេធាវី ការពារក្តីដាក់សារណាខ្លីមួយ ដោយចង្អុលបង្ហាញថាមានភាពចាំបាច់ដែរឬទេ ក្នុងការវាយតម្លៃ ឡើងវិញអំពីសម្បទារបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការចូលរួមសវនាការ និង/ឬសមត្ថភាពផ្នែកផ្លូវកាយ របស់គាត់ក្នុងការចូលរួមទៅតាមកាលបរិច្ឆេទនៃការជំនុំជម្រះទាំងអស់ដែលបានគ្រោងទុក^១។ នៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤ មេធាវីការពារក្តីទាំងពីរក្រុមបានដាក់សារណាពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហា សម្បទារបស់ជនជាប់ចោទ និងកាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ការធ្វើសវនាការបន្ទាប់ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២^២។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់ចម្លើយតបមួយនៅថ្ងៃទី ២២ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤^៣។

២. សារណា

២. មេធាវីការពារក្តី នួន ជា ស្នើសុំឱ្យមានការវាយតម្លៃយ៉ាងល្អិតល្អន់មួយទៅលើស្ថានភាពសុខភាព របស់ នួន ជា និងសមត្ថភាពរបស់គាត់ក្នុងការចូលរួមកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសវនាការ^៤។ មេធាវី ការពារក្តីលើកឡើងថា ស្ថានភាពជំងឺលោក នួន ជា នៅពេលបច្ចុប្បន្ន បានធ្វើឱ្យគាត់ឈឺចុកចាប់ និងមិនស្រួលខ្លួន ដែលផលវិបាកនៃជំងឺទាំងនេះ បានធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សមត្ថភាពក្នុងការផ្តល់ អារម្មណ៍លើបញ្ហាអង្គហេតុដ៏ស្មុគស្មាញនេះ^៥។ មេធាវីការពារក្តីលើកឡើងបន្ថែមទៀតថា ការ កំណត់ពេលវេលា និងថិរវេលានៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីមានផលប៉ះពាល់ ថាគាត់អាចចូលរួម

¹ ផែនការការងាររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង សម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ និងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់ឯកសារ នាពេលខាងមុខ ឯកសារ E301/5 ថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ៦។

² ព័ត៌មាននៃក្រុមមេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ពាក់ព័ន្ធនឹងសម្បទា និងបែបបទនៃការរៀបចំសវនាការ (“សំណើរបស់ ខៀវ សំផន”) ឯកសារ E301/6 ថ្ងៃទី ១៥ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤។ ចម្លើយតបទៅនឹងសំណើរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្នើសុំឱ្យដាក់សារណា ពាក់ព័ន្ធនឹងការពិនិត្យឡើងវិញអំពីសម្បទារបស់ នួន ជា (“សំណើរបស់ នួន ជា”) ឯកសារ E301/7 ថ្ងៃទី ១៥ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤។

³ ចម្លើយតបមួយរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងសារណារបស់ នួន ជា និង ខៀវ សំផន ទាក់ទងទៅនឹងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទ សវនាការរបស់តុលាការ និងការពិនិត្យឡើងវិញអំពីសម្បទា (“ចម្លើយតបមួយរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា”) ឯកសារ E301/8 ថ្ងៃទី ២១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤។

⁴ សំណើរបស់ នួន ជា កថាខណ្ឌ ១១។

⁵ សំណើរបស់ នួន ជា កថាខណ្ឌ ៧។

ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដែរឬទេ^៦។ ក្នុងករណីដែលអង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា នួន ជា មានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមសវនាការនោះ មេធាវីការពារក្តី នួន ជា ស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះកំណត់ពេលវេលាធ្វើសវនាការតែពេលព្រឹកបានហើយ ដោយចាប់ផ្តើមនៅវេលាម៉ោង ៧:៣០ ព្រឹក ដែលជាពេលវេលាដែលគាត់អាចផ្តល់អាស្រ័យបានល្អបំផុត^៧។

៣. មេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន អះអាងថាលោក ខៀវ សំផន ពុំអាចចូលរួមសវនាការបានដូចជាប់ៗគ្នាក្នុងមួយសប្តាហ៍បានទៀតទេ ពីព្រោះគាត់ធ្លាប់ហត់ ហើយសមត្ថភាពផ្តល់អាស្រ័យរបស់គាត់ក៏ថយចុះ^៨។ មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំឱ្យកាត់បន្ថយពេលវេលាធ្វើសវនាការមកត្រឹមបួនព្រឹកក្នុងមួយសប្តាហ៍ ចាប់ពីម៉ោង ៩:០០ ព្រឹក ដល់ម៉ោង ១:០០ រសៀល ឬថ្ងៃពេញ ចាប់ពីម៉ោង ៩:០០ ព្រឹក ដល់ម៉ោង ១១:៣០ ព្រឹក និងម៉ោង ១:៣០ រសៀល ដល់ម៉ោង ៤:០០ រសៀល^៩។ មេធាវីការពារក្តីកត់សម្គាល់ថា ខៀវ សំផន អាចទទួលយកនូវរាល់ការពិនិត្យសុខភាពតាមដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ឃើញថាជាការចាំបាច់^{១០}។

៤. សហព្រះរាជអាជ្ញាអះអាងថា ការពិនិត្យវាយតម្លៃមួយយ៉ាងល្អិតល្អន់អំពីសម្បទាក្នុងការចូលរួមសវនាការរបស់ នួន ជា មិនមានភាពចាំបាច់ និងមិនត្រឹមត្រូវទេ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងថា មេធាវីការពារក្តីត្រូវតែបង្ហាញក្តីប្រយោជន៍សំខាន់មួយពាក់ព័ន្ធនឹងសមត្ថភាពរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការចូលរួមសវនាការ មុនពេលទទួលបាននូវការពិនិត្យវាយតម្លៃផ្នែកសម្បទា ហើយថា មេធាវីការពារក្តីពុំបានផ្តល់ភស្តុតាងថ្មីផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រដើម្បីធ្វើជាសំអាងដែលថា ស្ថានភាពរបស់ នួន ជាកំពុងតែចុះដុះដាច់នោះឡើយ^{១១}។ សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានលើកឡើងផងដែរថា សមត្ថភាពរបស់ នួន ជា ក្នុងការផ្តល់ជូនតុលាការយ៉ាងច្បាស់ និងយ៉ាងច្រើនប្រសប់ក្នុងអំឡុងពេលនៃការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបិទបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោលកាលពីខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៣ នោះ ពុំមានហេតុផលត្រូវសាកសួរបន្ថែមទៀតអំពីសម្បទារបស់គាត់ឡើយ^{១២}។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សហព្រះរាជ-

^៦ សំណើរបស់ នួន ជា កថាខណ្ឌ ៩។
^៧ សំណើរបស់ នួន ជា កថាខណ្ឌ ១០, ១៣។
^៨ សំណើរបស់ ខៀវ សំផន កថាខណ្ឌ ២-៣។
^៩ សំណើរបស់ ខៀវ សំផន កថាខណ្ឌ ៥។
^{១០} សំណើរបស់ ខៀវ សំផន កថាខណ្ឌ ៤។
^{១១} ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ៦-៧, ៩។
^{១២} ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ១១។

អាជ្ញាអះអាងថា ការកម្រិតពេលវេលាធ្វើសវនាការដែលបានស្នើដោយជនជាប់ចោទនោះ មានលក្ខណៈសមស្រប និងរហូតដល់ភាគីទាំងអស់បានដាក់សារណាលើបណ្តឹងសាទុក្ខសំណុំរឿង ០០២/០១ បានចប់សព្វគ្រប់។ បន្ទាប់ពីពេលនោះទៅ អង្គជំនុំជម្រះអាចពិនិត្យឡើងវិញលើសមត្ថភាពរបស់ជនជាប់ចោទនីមួយៗ ដើម្បីចាប់ផ្តើមការកំណត់ពេលវេលាធ្វើសវនាការពេញម៉ោងឡើងវិញ¹³។

៣. សំណងហេតុ

- ៥. តាមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ខ្លួនឬតាមសំណើរបស់ភាគី អង្គជំនុំជម្រះមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការចាត់តាំងអ្នកជំនាញឱ្យធ្វើការពិនិត្យវាយតម្លៃផ្នែកផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្តរបស់ជនជាប់ចោទ ដើម្បីកំណត់អំពីសម្បទារបស់ពួកគាត់¹⁴។ អង្គជំនុំជម្រះនេះ ធ្លាប់បានសម្រេចថា ភាគីដែលស្នើសុំឱ្យពិនិត្យវាយតម្លៃឡើងវិញបន្ទាប់ពីមានរបាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញរួចមក ត្រូវតែមានអំណះអំណាងគ្រប់គ្រាន់ និងមានបន្ទុកក្នុងការបង្ហាញអំពីភាពចាំបាច់ដែលតម្រូវឱ្យពិនិត្យវាយតម្លៃឡើងវិញនោះ¹⁵។
- ៦. នួន ជា ត្រូវបានពិនិត្យវាយតម្លៃចុងក្រោយដោយសាស្ត្រាចារ្យ A. John CAMPBELL ដែលជាអ្នកជំនាញផ្នែកមនុស្សធាន និងអ្នកជំនាញផ្នែកវិកលវិទ្យា វេជ្ជបណ្ឌិត Seena FAZEL ប្រហែល

¹³ ចម្លើយតបរួមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ១២។

¹⁴ វិធានផ្ទៃក្នុង ៣១, ៣២។ សូមមើលផងដែរ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ អៀង សារី សុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពិចារណាឡើងវិញចំពោះ សេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន ដែលថា អៀង សារី មានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមសវនាការ និងសំណើសុំបន្ថែម ឯកសារ [E238/11/1] ថ្ងៃទី ១៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ កថាខណ្ឌ ៩ (កត់សម្គាល់ ការចាត់តាំងឡើងវិញនូវអ្នកជំនាញផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រដើម្បីវាយតម្លៃឡើងវិញចំពោះសម្បទារបស់ជនជាប់ចោទ តាមឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន)។ សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីរលើកាយសម្បទា និងបញ្ហាស្មារតីរបស់ជនជាប់ចោទ នួន ជា ក្នុងការចូលរួមសវនាការ ឯកសារ E256/5 ថ្ងៃទី ២ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ១៣។

¹⁵ សេចក្តីសម្រេចលើសម្បទារបស់ នួន ជា ក្នុងការចូលរួមសវនាការ និងលើសំណើរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី សុំចាត់តាំងអ្នកជំនាញវេជ្ជសាស្ត្របន្ថែម (“សេចក្តីសម្រេចលើកទី១ លើសម្បទារបស់ នួន ជា”) ឯកសារ E115/3 ថ្ងៃទី ១៥ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១១ កថាខណ្ឌ ២០។ សូមមើល ផងដែរ រឿងក្តីរដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Vladimir Kovačević អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃតុលាការ ICTY IT-01-42/2-I ឯកសារសាធារណៈនៃសេចក្តីសម្រេចលើសម្បទារបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងបទចោទ និងចូលរួមសវនាការ ចុះថ្ងៃទី ១២ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០៦ កថាខណ្ឌ ១៧។

ជាមួយភ្នាក់ងារទៅ នៅថ្ងៃទី ១៨ ថ្ងៃទី ១៩ និងថ្ងៃទី ២០ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣^{១៦}។ ពាក់ព័ន្ធនឹង ផ្នែកផ្លូវកាយ អ្នកជំនាញយល់ឃើញថា ជនជាប់ចោទមានលក្ខណៈទន់ខ្សោយ^{១៧}។ ជនជាប់ចោទ ត្រូវបានរកឃើញថាមានបញ្ហាផ្លូវកាយដែលចេះតែដុះដាបទៅអស់រយៈពេលជាយូរមកហើយ និង សាច់ដុំចុះខ្សោយ ដោយសារតែគាត់ធ្វើចលនារាងកាយតិចតួច^{១៨}។ មានការកត់សម្គាល់ផងដែរថា ជនជាប់ចោទទទួលការព្យាបាលជំងឺខ្សោយបេះដូង ប៉ុន្តែ នៅពេលនោះជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង របស់គាត់ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមួយមិនមានការប្រែប្រួលទេ^{១៩}។

៧. ឥឡូវនេះ ជនជាប់ចោទមានអាយុ ៨៧ឆ្នាំ^{២០}។ មេធាវីការពារក្តី នួន ជា អះអាងថា ជនជាប់ចោទ នៅតែមានជំងឺជាច្រើន រួមទាំង “ការចងចាំរយៈពេលខ្លីបំផុត” (ជាធម្មតាមិនលើសពីពីរបីនាទី ឡើយ) ហើយថា ជំងឺមួយចំនួនក្នុងចំណោមជំងឺទាំងអស់របស់គាត់ កាន់តែដុះដាបទៅៗរហូត មកដល់ពេលនេះ^{២១}។ ដូចដែលមេធាវីការពារក្តីបានអះអាង មានតែអ្នកជំនាញប៉ុណ្ណោះដែលអាច ពិនិត្យវាយតម្លៃជាក់លាក់ថាតើ នួន ជា មានសមត្ថភាពចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងកិច្ច ដំណើរការនីតិវិធីដែរឬយ៉ាងណា ហើយប្រសិនបើគាត់មានសមត្ថភាពចូលរួម ថាតើគាត់អាច ចូលរួមបានរយៈពេលប៉ុន្មានម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ^{២២}។ ទោះបីជាមេធាវីការពារក្តី នួន ជា ពុំបានដាក់ជូន ភស្តុតាងរឹងមាំដើម្បីគាំទ្រដល់សំណើរបស់ខ្លួនយ៉ាងណាក្តី ក៏អង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា នៅក្នុង បរិបទនៃការរៀបចំសវនាការ វាជាការសមស្រប និងចាំបាច់នៅក្នុងការពិនិត្យវាយតម្លៃសម្បទា របស់ជនជាប់ចោទ ដោយពិចារណាទៅលើវ័យចាស់ជរា និងស្ថានភាពទន់ខ្សោយរបស់គាត់ ហើយ ការពិនិត្យវាយតម្លៃលើកចុងក្រោយដោយអ្នកជំនាញនោះកន្លងផុតទៅជាយូរមកហើយ និងមាន

¹⁶ របាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្ររបស់អ្នកជំនាញ សម្រាប់លោក នួន ជា ដែលរៀបចំធ្វើឡើងតាមសំណើរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូង (E256) (“របាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៣”) ឯកសារ E256/4 ថ្ងៃទី ២០ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣។

¹⁷ របាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ៨, ១៥។

¹⁸ របាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ១១, ១២, ១៥។

¹⁹ របាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ៩។

²⁰ ប្រតិចារិក ថ្ងៃទី ៥ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១ (ជនជាប់ចោទ នួន ជា) ទំព័រ ៣៧។ ប្រតិចារិក ថ្ងៃទី ៣០ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១២ (ជនជាប់ចោទ នួន ជា) ទំព័រ ៤១-៤២។ សូមមើលផងដែរ កំណត់ហេតុនៃការចូលខ្លួនដំបូងរបស់ នួន ជា ឯកសារ E3/54 ថ្ងៃទី ១៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៧ ERN (អង់គ្លេស) 00148814-00148815។

²¹ សំណើរបស់ នួន ជា កថាខណ្ឌ ៧។

²² សំណើរបស់ នួន ជា កថាខណ្ឌ ៨។

កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជាច្រើនទៀតនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ដែលតម្រូវឱ្យមានការចូលរួមពីជនជាប់ចោទ²³។

៨. នៅក្នុងពេលសវនាការថ្ងៃទី ១១ ខែ កុម្ភៈ មេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន បានអះអាងថា នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ជនជាប់ចោទមានសុខភាពល្អ ហើយស្ថានភាពសុខភាពរបស់គាត់គឺមិនចោទជាបញ្ហានោះទេ²⁴។ ការអះអាងទាំងនេះគឺមានលក្ខណៈផ្ទុយទៅនឹងសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់ខ្លួន ព្រោះនៅក្នុងសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនោះ មេធាវីការពារក្តីបានកត់សម្គាល់ថាលោកខៀវ សំផន មានការចុះថយសមត្ថភាពផ្ទះអារម្មណ៍ ឆាប់ហត់ ពុំអាចចូលរួមដំណើរការសវនាការបានបួនថ្ងៃតាមកាលវិភាគនោះទេ ដូច្នេះហើយ មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំឱ្យមានការកាត់បន្ថយចំនួនម៉ោងសវនាការយ៉ាងច្រើនសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២។ សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរក៏បានកត់សម្គាល់ផងដែរថា នាពេលថ្មីៗនេះលោក ខៀវ សំផន មានជំងឺប្រព័ន្ធដង្ហើម ដែលតម្រូវឱ្យគាត់ចូលសម្រាកក្នុងមន្ទីរពេទ្យ (ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយពុំបានទទួលស្គាល់ឡើយថា ខៀវ សំផន ត្រូវបានធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យថាមានជំងឺរលាកទងស្ប)។²⁵ ដោយសារតែព័ត៌មានផ្ទុយគ្នាបែបនេះ អង្គជំនុំជម្រះពុំទាន់អាចសម្រេចទៅលើសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីដែលស្នើសុំឱ្យមានការកាត់បន្ថយចំនួនម៉ោងសវនាការនោះឡើយ លើកលែងតែនិងរហូតទាល់តែលោក ខៀវ សំផន ត្រូវបានវាយតម្លៃផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ដោយអ្នកជំនាញរួចរាល់សិន²⁶។

²³ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានបដិសេធសំណើពីមុនរបស់មេធាវីការពារក្តី នួន ជា ស្នើសុំចាត់តាំងអ្នកជំនាញបន្ថែមឱ្យធ្វើការវាយតម្លៃលើសមត្ថភាពរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការផ្តល់អារម្មណ៍ ពីព្រោះអ្នកជំនាញដែលបានស្នើឡើង ទំនងជាមិនពាក់ព័ន្ធឬមានតម្លៃជាភស្តុតាងតិចតួច និងដោយសារតែការបង្គាប់ឱ្យមានអ្នកជំនាញបន្ថែមបែបនេះ គឺផ្ទុយទៅនឹងករណីយកិច្ច របស់អង្គជំនុំជម្រះ ក្នុងការធានាឱ្យមានការជំនុំជម្រះក្តីឱ្យបានឆាប់រហ័ស។ សូមមើល សេចក្តីសម្រេចលើកទី១ លើសម្បទារបស់ នួន ជា កថាខណ្ឌ ៣៨។ សំណើនោះត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីជំទាស់ទៅនឹងលទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃដំបូងចត់ និងក្នុងអំឡុងពេលដំណាល គ្នាចំពោះសម្បទារបស់ នួន ជា។ រីឯសំណើនាពេលនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើង ប្រហែលជាមួយគ្នាបន្ទាប់ពីការវាយតម្លៃចុងក្រោយ ដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកជំនាញដែលត្រូវបានតែងតាំងឡើងដោយតុលាការ និងក្នុងគោលបំណងដើម្បីកំណត់ថាតើស្ថានភាពវេជ្ជសាស្ត្ររបស់គាត់ មានការកែប្រែដែរឬយ៉ាងណា។ ដូច្នេះ ការវាយតម្លៃឡើងវិញ មានលក្ខណៈសមស្របណាស់នៅពេលនេះ។

²⁴ ប្រតិចារិក ថ្ងៃទី ១១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ ទំព័រ ២៤។

²⁵ របាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្ររបស់ ខៀវ សំផន ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E13/162/1 ថ្ងៃទី ៣០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣។ លិខិតចេញពីមន្ទីរពេទ្យរបស់ ខៀវ សំផន ចុះថ្ងៃទី ៣ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ E13/162/5.1 E13/162/5.1 ថ្ងៃទី ២០ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤។

²⁶ សំណើរបស់ ខៀវ សំផន កថាខណ្ឌ ៥។

៩. អង្គជំនុំជម្រះទទួលស្គាល់នូវភាពចាំបាច់ក្នុងការចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ឱ្យបានឆាប់រហ័សតាមតែអាចធ្វើទៅបាន^{២៧}។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អង្គជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ថា ការវាយតម្លៃទៅលើស្ថានភាពសុខភាពជនជាប់ចោទនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងពេលដែលអង្គជំនុំជម្រះកំពុងតែពិចារណាលើបញ្ហាមួយចំនួនផ្សេងទៀត ដែលមានមុនពេលចាប់ផ្តើមសវនាការ ហើយបញ្ហាទាំងនោះត្រូវឱ្យមានដំណោះស្រាយជាមុន មុនពេលចាប់ផ្តើមសវនាការលើភស្តុតាង ។ បញ្ហាទាំងនោះរួមមាន សេចក្តីសម្រេចលើវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ អញ្ញត្រកម្ម និងការដាក់បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី អ្នកជំនាញ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ដោយសារតែបញ្ហាទាំងនេះកំពុងត្រូវបានដោះស្រាយក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ ការតែងតាំងអ្នកជំនាញនាពេលនេះនឹងមិនពន្យារការចាប់ផ្តើមកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ ការពន្យារពេលលើការវាយតម្លៃជនជាប់ចោទ ដូចដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើឡើងនោះ អាចនាំឱ្យមានការរំខានដល់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ បន្ទាប់ពីកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបានចាប់ផ្តើម និងប៉ះពាល់ដល់ប្រសិទ្ធភាពនៃការងារតុលាការ។ កត្តាទាំងនេះ គឺជាមូលហេតុត្រូវឱ្យមានការវាយតម្លៃលើស្ថានភាពសុខភាពរបស់ជនជាប់ចោទទាំងពីរនាក់ នៅពេលនេះ។

៤. ការចាត់តាំងអ្នកជំនាញ

- ១០. ហេតុដូច្នោះ អនុលោមតាមវិធាន ៣១ និងវិធាន ៣២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសម្រេចចាត់តាំងវេជ្ជបណ្ឌិតជំនាញខាងព្យាបាលថែទាំជំងឺមនុស្សចាស់ វេជ្ជបណ្ឌិត Seena FAZEL និង វេជ្ជបណ្ឌិត CHAN Kin Ming^{២៨} និងអ្នកជំនាញផ្នែកវិកលវិទ្យា វេជ្ជបណ្ឌិត ហួតលីនណា (“អ្នកជំនាញ”) ដើម្បីពិនិត្យវាយតម្លៃលើជនជាប់ចោទទាំងពីររូប និងសហការគ្នាដើម្បីផ្តល់នូវការណែនាំដូចបានបញ្ជាក់ខាងក្រោម និងរៀបចំរបាយការណ៍រួមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ (“របាយការណ៍”) ពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាប់ចោទម្នាក់ៗ។
- ១១. បន្ទាប់ពីអ្នកជំនាញបានធ្វើសម្បទាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរក្នុងការជួយដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដោយភាពស្មោះត្រង់ ដោយរក្សាការសម្ងាត់ និងអស់ពីលទ្ធភាពរបស់ខ្លួននោះ អ្នកជំនាញនឹងដាក់ជូនអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនូវរបាយការណ៍របស់ខ្លួនទាក់ទងនឹងជនជាប់ចោទ នួន ជា និង ខៀវ

^{២៧} សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃសំណុំរឿង ០០២ (អ.ជ.ត.ក) ឯកសារ E284/4/8 ថ្ងៃទី ២៥ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ៧២។

^{២៨} ប្រវត្តិរូបរបស់អ្នកជំនាញបានភ្ជាប់មកជាមួយ

សំផន។ របាយការណ៍នីមួយៗនឹងរួមបញ្ចូលនូវគុណវុឌ្ឍិទាំងឡាយរបស់អ្នកជំនាញដែលត្រូវបំពេញ
ការងារនេះ ព្រមទាំងសេចក្តីបញ្ជាក់ថា អ្នកជំនាញទាំងអស់បានបញ្ចប់ការពិនិត្យជារួម ឬជាបុគ្គល
និងបានធ្វើរបាយការណ៍រួចរាល់ហើយ។ ហេតុដូច្នោះ ដីកានេះអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកជំនាញធ្វើការទំនាក់
ទំនងជាមួយនឹងជនជាប់ចោទ នួន ជា និង ខៀវ សំផន សម្រាប់គោលបំណងនេះ។

១២. អ្នកជំនាញត្រូវពិនិត្យជនជាប់ចោទម្នាក់ៗ និងផ្តល់របាយការណ៍ដែលនឹងជួយដល់អង្គជំនុំជម្រះក្នុង
ការសម្រេចថា តើជនជាប់ចោទម្នាក់ៗមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមសវនាការដែរឬទេ²⁹។
ដើម្បីធានាឱ្យជនជាប់ចោទអាចចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការសវនាការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពបំផុត
និងដើម្បីជួយដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក្នុងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការឱ្យបានសមស្រប
ទៅនឹងសុខភាពជាក់ស្តែងរបស់ជនជាប់ចោទម្នាក់ៗនោះ អ្នកជំនាញត្រូវបញ្ចូលនូវមតិយោបល់នៅ
ក្នុងរបាយការណ៍របស់ខ្លួន ស្តីពីភាពសមស្របនៃស្ថានភាពផ្លូវកាយរបស់ជនជាប់ចោទដោយរួម
បញ្ចូលទាំងមតិយោបល់ទៅលើការរៀបចំឧបករណ៍សោតទស្សន៍ និងការកំណត់រយៈពេលសម
ស្របសម្រាប់ជនជាប់ចោទម្នាក់ៗក្នុងការចូលរួមសវនាការ។

១៣. ដើម្បីបំពេញភារកិច្ចនេះ អ្នកជំនាញត្រូវ៖

- (ក) ពិនិត្យនូវរាល់របាយការណ៍ជំនាញ និងរបាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្រដែលពាក់ព័ន្ធ
ទាំងអស់ និងសម្ភារៈនានាដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿងក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន ឬយោង
លើសម្ភារៈនានាដែលមានក្នុងសំណុំរឿង ឬដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយមន្ទីរពេទ្យ
មិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត ឬមន្ទីរពេទ្យផ្សេងទៀត។ ពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហានេះ អង្គជំនុំ-

²⁹ សូមមើល រឿងក្តីរដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង *Strugar* សាលដីកា អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលនៃតុលាការ ICTY សំណុំរឿង
លេខ(IT-01-42-A) ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៨ កថាខណ្ឌ៥៥: (“[...] បទដ្ឋានជាធរមានមានន័យថាជាការចូល
រួមដែលអនុញ្ញាតឱ្យជនជាប់ចោទអនុវត្តសិទ្ធិក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ ក្នុងវិសាលភាពដែលរូបគាត់អាច
ចូលរួមយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងការជំនុំជម្រះក្តីនេះ និងមានការយល់ដឹងអំពីសារៈសំខាន់នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនានា។
ពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហានេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានអនុវត្តបទដ្ឋានត្រឹមត្រូវ ដូចដែលបានបង្ហាញតាមរយៈសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់
អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលថា សម្បទារបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការចូលរួមសវនាការជម្រះក្តីត្រូវអាស្រ័យលើបញ្ហាថាតើគាត់
មានសមត្ថភាព “ធ្វើការពិនិត្យជារួម និងក្នុងលក្ខណៈសមស្រប និងដោយសុភវិនិច្ឆ័យនៅកម្រិតដែលថា វាអាចទៅរួចសម្រាប់
ជនជាប់ចោទក្នុងការចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនានា (ពេលខ្លះដោយមានជំនួយ) និងអនុវត្តសិទ្ធិដែលត្រូវបានកំណត់
បានគ្រប់គ្រាន់”)។

ជម្រះសាលាដំបូងស្នើឱ្យការិយាល័យរដ្ឋបាល អ.វ.ត.ក និងមន្ទីរពេទ្យមិត្តភាព
ខ្មែរ-សូវៀត ផ្តល់ជំនួយដែលចាំបាច់ទាំងឡាយដល់អ្នកជំនាញក្នុងអំឡុងពេល
ដែលអ្នកជំនាញបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួននេះ។

- (ខ) ពិនិត្យជនជាប់ចោទម្នាក់ៗ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីកំណត់នូវកម្រិតសុខភាព
ផ្លូវកាយ និង/ឬ បញ្ហាស្មារតី ក៏ដូចជាការវិនិច្ឆ័យរបស់អ្នកជំនាញថា តើស្ថានភាព
សុខភាពផ្លូវកាយ និងបញ្ហាស្មារតីរបស់ជនជាប់ចោទម្នាក់ៗ នឹងវិវត្តទៅរកភាពល្អ
ប្រសើរឡើង ឬភាពចុះដុនដាប។
- (គ) ធ្វើការពិគ្រោះយោបល់តាមការចាំបាច់ ជាមួយអ្នកជំនាញវេជ្ជសាស្ត្រ ឬអ្នក
ជំនាញខាងជំងឺផ្លូវចិត្តផ្សេងទៀត ដែលបានរាយការណ៍ជូនការិយាល័យសហចៅ-
ក្រមស៊ើបអង្កេតកាលពីលើកមុន ឬជាមួយវេជ្ជបណ្ឌិតដែលធ្លាប់បានព្យាបាលជំងឺ
ជនជាប់ចោទម្នាក់ៗ ឬពិនិត្យបញ្ហាផ្សេងៗទៀតក្នុងអំឡុងពេលដែលពួកគាត់ស្ថិត
នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង អ.វ.ត.ក។
- (ឃ) ជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅក្នុងរបាយការណ៍របស់ខ្លួន អំពីភាគ
វិនិច្ឆ័យវេជ្ជសាស្ត្របន្ថែមទៀត និងការវិនិច្ឆ័យផ្សេងៗទៀតទាំងអស់ពាក់ព័ន្ធនឹង
នឹងជនជាប់ចោទម្នាក់ៗ ដែលត្រូវបានបង្គាប់ដោយអ្នកជំនាញ ប៉ុន្តែមិនត្រូវបាន
ធ្វើឡើងដោយអ្នកជំនាញខ្លួនឯងផ្ទាល់នោះទេ និងការកំណត់អត្តសញ្ញាណរបស់
បុគ្គល ឬមន្ទីរពេទ្យដែលធ្វើការវិនិច្ឆ័យនោះ។
- (ង) ជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអំពីលទ្ធផលនៃការពិនិត្យ និងពិគ្រោះ
យោបល់ពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាប់ចោទម្នាក់ៗ។

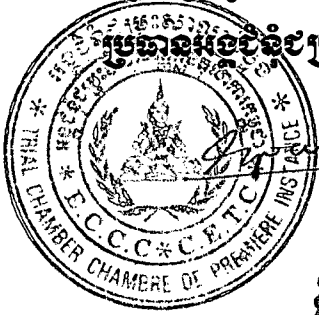
១៤. អ្នកជំនាញត្រូវចាត់ថ្នាក់ការងាររបស់ខ្លួនថាជាការងារសម្ងាត់ ដូចជាការរក្សាការសម្ងាត់រវាង
គ្រូពេទ្យ និងអ្នកជំងឺ និងមិនត្រូវលាតត្រដាងព័ត៌មានពិស្តារណាមួយ ស្តីពីស្ថានភាពសុខភាព
របស់ជនជាប់ចោទម្នាក់ៗឡើយ លើកលែងតែការបង្ហាញដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ឬ

បុគ្គលិកដែលទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈពេទ្យផ្សេងទៀតនៅក្នុងពេលពិគ្រោះយោបល់ទាំង
ឡាយដូចដែលបានយោងនៅក្នុងកថាខណ្ឌ ១៣ (គ) ខាងលើ³⁰។

- ១៥. តាមរយៈអង្គភាពគាំពារសាក្សី និងអ្នកជំនាញ និងផ្នែកគ្រប់គ្រងតុលាការ អង្គជំនុំជម្រះសាលា-
ដំបូងនឹងផ្តល់ជូនដល់អ្នកជំនាញនូវរាល់ឯកសារសម្ងាត់ផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រដែលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់
ដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿងនៅពេលនេះ និងរាល់សំណើសុំទាំងអស់ដែលអង្គជំនុំជម្រះមិនទាន់
បានសម្រេចដែលសំណើទាំងនោះស្នើសុំដល់អង្គជំនុំជម្រះចេញដីកាសម្រេចពាក់ព័ន្ធនឹងជន
ជាប់ចោទនីមួយៗដែលថាជនជាប់ចោទមិនមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមសវនាការ ឬអាច
ចូលរួមបានតែក្នុងស្ថានភាពមួយដែលមានកម្រិតប៉ុណ្ណោះ ព្រមទាំងចម្លើយតបនានាផងដែរ។
- ១៦. ការពិនិត្យជនជាប់ចោទត្រូវចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី ២៤ និង ២៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤ ហើយដាក់
របាយការណ៍ស្ថាពរជាភាសាអង់គ្លេសត្រឹមថ្ងៃទី ២៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤។ សំណើបកប្រែជា
ភាសាផ្លូវការនៃរបាយការណ៍នោះ នឹងផ្តល់ទៅឱ្យមេធាវីជនជាប់ចោទនៅត្រឹមថ្ងៃទី ២៧ ខែ មីនា
ឆ្នាំ ២០១៤។ អង្គជំនុំជម្រះបានកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការជាបណ្តោះអាសន្ននៅថ្ងៃទី ២៨ ខែ
មីនា ឆ្នាំ ២០១៤ ក្នុងករណីដែលមានសំណើភាគីប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យមានការតាំងសំណួរ
ទៅអ្នកជំនាញអំពីសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលមាននៅក្នុងរបាយការណ៍របស់ពួកគាត់។ ប្រសិនបើភាគី
មានសំណួរចង់សួរអ្នកជំនាញ ភាគីគួរជូនដំណឹងមកអង្គជំនុំជម្រះនៅត្រឹមថ្ងៃទី ២៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ
២០១៤ ដើម្បីអាចឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចថាតើត្រូវធ្វើសវនាការ ឬមិនធ្វើ។
- ១៧. អង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា វាជាការឆាប់រហ័សពេកក្នុងការពិចារណាទៅលើពេលវេលាអង្គុយ
ក្នុងសវនាការសម្រាប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើភ័ស្តុតាងនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ រហូតដល់
អង្គជំនុំជម្រះទទួលបានរបាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤

ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ឱល ណុន

³⁰ អ្នកជំនាញនឹងមានអ្នកបកប្រែភាសាជួយដល់គាត់ ក៏ដូចជាជំនួយការខ្មែរដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាពេទ្យ
ដែលពួកគាត់ទាំងនេះក៏មានកាតព្វកិច្ចគោរពភាពសម្ងាត់នៃការត្រួតពិនិត្យ និងរបាយការណ៍។